

Zwarte en grensoverschrijdende fraude met bijstand

Een verkennend onderzoek naar gemeentelijk beleid gericht op bestrijding van zwarte en grensoverschrijdende fraude

Zwarte en grensoverschrijdende fraude met bijstand

Een verkennend onderzoek naar gemeentelijk beleid gericht op bestrijding van zwarte en grensoverschrijdende fraude

Auteur:
Dhr. drs. T.B. Pothoven

R04/16, november 2004
ISSN 1383-8733
ISBN 90-5079-104-2

Voorwoord

Handhaving en fraudebestrijding vormen belangrijke voorwaarden voor een maatschappelijk gedragen systeem van sociale voorzieningen dat rechtmatig en doeltreffend functioneert. Politiek en bestuurlijk gezien vormen handhaving en fraudebestrijding dan ook een prioriteit in beleid en handelen.

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft zijn opvattingen terzake neergelegd in het 'Handhavingsprogramma 2003 -2006'. Eerder verrichtte de Inspectie Werk en Inkomen op het gebied van bijstandsfraude onder meer onderzoek naar de afhandeling van signalen van Belastingdienst en Inlichtingenbureau (witte fraude). Nu heeft de inspectie zich gericht op de bestrijding van zwarte en grensoverschrijdende fraude met bijstandsuitkeringen. Het is een verkennend onderzoek naar de manier waarop gemeenten de bestrijding van zwarte en grensoverschrijdende bijstandsfraude aanpakken. Het onderzoek brengt de beleidsmatige inzet van gemeenten in kaart. Doel was niet om te oordelen over de toereikendheid van de aanpak of om de werkelijke omvang van de zwarte en grensoverschrijdende fraude te achterhalen.

De inspectie is erkentelijk voor de tijd en de informatie die de betrokken gemeenten ter beschikking hebben gesteld, in een periode waar ook de (voorbereiding van de) implementatie van de Wet werk en bijstand veel aandacht vroeg.

Mr. L.H.J. Kokhuis
Inspecteur-generaal

Inhoud

1	Inleiding	7
2	Zwarte fraude	9
2.1	Omvang van zwarte fraude	9
2.2	Beleid gericht op bestrijding van zwarte fraude	9
2.3	Conclusie van de inspectie	10
3	Grensoverschrijdende fraude	11
3.1	Onderzoeksresultaten	11
3.2	Conclusie van de inspectie	11
4	Oordeel IWI	13
5	Reactie Vereniging van Nederlandse Gemeenten	15
	Lijst van afkortingen	16
	Bijlage: Reactie Vereniging van Nederlandse Gemeenten	17
	Lijst van publicaties van de Inspectie Werk en Inkomen	21

I Inleiding

De Inspectie Werk en Inkomen (IWI) onderzocht het gemeentelijk beleid gericht op bestrijding van zwarte en grensoverschrijdende fraude met bijstand. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode november 2003 tot en met mei 2004 en heeft betrekking op de stand van zaken eind 2003. Hierbij zijn ook cijfers over 2001 en 2002 gebruikt, omdat er ten tijde van het onderzoek nog geen officiële cijfers over 2003 beschikbaar waren. Deze cijfers zijn op actualiteitswaarde besproken met de in het onderzoek betrokken gemeenten.

De inspectie heeft voor dit onderzoek gekozen omdat fraude risico's oplevert voor een rechtmatige en doeltreffende wetsuitvoering. Bovendien zijn handhaving en fraudebestrijding onderwerpen waaraan de politiek hoge prioriteit toekent. Doel van het onderzoek was te inventariseren of gemeenten beleid hebben geformuleerd voor de bestrijding van zwarte en grensoverschrijdende fraude met bijstandsuitkeringen.

Voor zover gemeenten beleid hadden is vervolgens gekeken of dit beleid strookt met het beleid dat de minister voorstaat en of het beleid ook wordt uitgevoerd. Verder heeft de inspectie onderzocht in hoeverre de aanwezigheid van beleid invloed heeft op de resultaten van de fraudebestrijding. Het onderzoek is verkennend van aard. Kaders voor de inspectie waren de Algemene bijstandswet (Abw), de Wet werk en bijstand (WWB) en het Handhavingprogramma 2003-2006.

In het kader van dit onderzoek heeft de inspectie bij tachtig gemeenten relevante stukken opgevraagd en bestudeerd (onder meer beleidsplannen en beleidsverslagen, verslagen van de Sociale Recherche, gemeentelijke jaarverslagen, begrotingsstukken en werkinstructies omtrent fraudeaanpak). Verder heeft IWI bij zestig gemeenten interviews gehouden met hoofden en medewerkers van gemeentelijke beleidsafdelingen en afdelingen Sociale Recherche. Daarnaast heeft de inspectie gebruik gemaakt van bestaande onderzoeksgegevens en statistisch materiaal, zoals CBS-fraudestatistieken.

De gegevens uit het bronnenonderzoek en de interviews zijn ter verificatie voorgelegd aan de betrokken gemeenten. Voor verschijning van dit rapport heeft IWI het concept voor bestuurlijke reactie voorgelegd aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De reactie van de VNG is weergegeven in hoofdstuk vijf met een reactie van de inspectie. In een bijlage is de reactie van de VNG integraal weergegeven.

Definities

In het onderzoek hanteert de inspectie de volgende definities van fraude.

Van *witte fraude* is sprake als de cliënt inkomsten voor de uitkeringsinstantie verzwijgt waarover wel belastingen en premies zijn afgedragen door werkgever en betrokken bijstandsccliënt.

Bij *zwarte fraude* is sprake van verzwijgen door de bijstandsccliënt van zwarte inkomsten (waarover dus geen belastingen en premies zijn afgedragen). Ook woon-/partnerfraude (nalaten een samenlevingsvorm op te geven die gevolgen heeft voor de uitkering), vermogensfraude en overige fraude vallen in dit onderzoek onder zwarte fraude.

Grensoverschrijdende fraude is een bijzondere vorm van zwarte fraude, waarbij bijstandsccliënten de beschikking hebben over vermogen en/of inkomen in het buitenland, zonder dat deze inkomsten zijn opgegeven aan de Belastingdienst en de betreffende Sociale Dienst in Nederland.

Gemeenschappelijk kenmerk van alle zwarte fraude is dat deze niet of zeer lastig (grensoverschrijdende fraude) aan te pakken is door verificatie van gegevens bij bestaande administraties of door koppeling van bestanden.

2 Zwarte fraude

2.1 Omvang van zwarte fraude

1
Fraudestatistiek CBS, 2002.

Uit fraudestatistieken van het CBS (2002) blijkt dat het percentage opgespoorde zwarte fraude (uitgedrukt in het gemiddeld aantal uitkeringen) 1,42 procent bedraagt.¹ De kans dat een fraudeur tegen de lamp loopt is het grootst in gemeenten met 5.000 tot 20.000 bijstandsuitkeringen (2,61 procent) en het kleinst in grotere gemeenten met meer dan 20.000 uitkeringen (0,37 procent). Het aandeel zwarte fraude in de totale opgespoorde fraude is relatief beperkt: 26 procent van alle opgespoorde fraudegevallen betreft zwarte fraude. In geld uitgedrukt heeft ruim de helft van het totaalbedrag aan opgespoorde fraude betrekking op zwarte fraude (28 van de 54 miljoen euro in 2002). Het gemiddeld opgespoord fraudebedrag ligt bij zwarte fraude dus hoger dan bij witte fraude.

2
Randomized Response; Onderzoek naar regelovertrading. NIPO, Amsterdam 2001 en 'Regelovertrading in de sociale zekerheid', de tweede meting van het Periodiek onderzoek naar regelovertrading in de sociale zekerheidsregelingen WAO, WW en Abw (augustus 2003; de actualisering van het eerste onderzoek).

Het zogenoemde Randomized Responseonderzoek uit begin 2001 (geactualiseerd in 2003) wijst uit dat landelijk gezien een kwart van de bijstandspopulatie wel eens fraudeert.² Uit afgerond onderzoek naar de afhandeling van belastingsignalen leidt IWI af dat 10 procent van de uitkeringsontvangers witte fraude pleegt. Dit zou betekenen dat 15 procent van de bijstandsgerechtigden zwarte fraude pleegt (totaal 25 procent). De inspectie heeft deze cijfers in de interviews voorgelegd aan de gemeenten. Daaruit komt naar voren dat gemeenten zich over het algemeen kunnen vinden in de schattingen: 28 procent van de onderzochte gemeenten verwacht dat het werkelijke fraudepercentage in hun gemeente rond het landelijk gemiddelde ligt, 20 procent (vooral kleinere gemeenten) denkt te maken te hebben met een lager percentage, 22 procent (vooral grotere gemeenten) met een hoger percentage. Geen mening heeft 20 procent en 10 procent trekt het Randomized Responseonderzoek in twijfel.

Het verschil tussen de werkelijk gepleegde fraude en de opgespoorde fraude wordt het handhavingsgat genoemd. Als de werkelijke zwarte fraude 15 procent bedraagt en de opgespoorde fraude 1,42 procent dan is het handhavingsgat ruim 13,5 procent. Dit betekent dat 90 procent van de werkelijk gepleegde zwarte fraude niet wordt opgespoord.

2.2 Beleid gericht op bestrijding van zwarte fraude

Bronnenonderzoek van de inspectie wijst uit dat 34 procent van de gemeenten beleid heeft geformuleerd op minstens één van de terreinen van zwarte fraude (verzwijgen van inkomsten uit zwart werk, woon-/partnerfraude, vermogensfraude en overige fraude). De overige gemeenten hebben wel fraudebeleid in het algemeen, maar niet toegespitst op zwarte fraude. Verder blijkt dat de gemeenten die beschikken over toegespitst beleid bijna tweemaal zoveel zwarte fraude opsporen (1,9 procent) als de gemeenten die in de beleidsstukken niet specifiek ingaan op zwarte fraude (1,0 procent).

De inspectie constateert dat 61 procent van de gemeenten op de hoogte is van 'hoogwaardig handhaven', een integrale handhavingsaanpak van preventie, controle, opsporing tot afdoening, door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) ontwikkeld en aan de gemeenten ter beschikking gesteld.

Uit de beleidsstukken blijkt verder dat 44 procent van de gemeenten ook daadwerkelijk gebruik maakt van deze methode. Deze gemeenten sporen bijna tweemaal zoveel zwarte fraude op (1,6 procent) als de gemeenten die geen gebruik maken van hoogwaardig handhaven (0,9 procent).

Van de gemeenten is 33 procent op de hoogte van methoden voor risicoanalyse; 19 procent maakt er daadwerkelijk gebruik van. Ook hier blijkt dat de gemeenten die risicoanalyses toepassen veel meer fraude opsporen (2,0 procent) dan de gemeenten die dat niet doen (1,0 procent).

Verder blijkt een groot aantal gemeenten kosten/batenafwegingen te maken bij de bestrijding van zwarte fraude: ongeveer driekwart gebruikt selectiemechanismen. Dit heeft wel invloed op

het aantal opgespoorde fraudegevallen (dat is lager als selectie plaatsvindt), maar niet op het opgespoorde totaalbedrag aan fraude.

De inspectie heeft onderzocht in hoeverre college van burgemeester en wethouders en gemeenteraad aandacht hebben voor de geboekte resultaten op het gebied van de bestrijding van zwarte fraude. In de interviews geeft 72 procent van de ambtelijke gesprekspartners van de gemeenten aan dat deze bestuurlijke belangstelling aanwezig is. Er blijkt vooralsnog geen directe relatie tussen concrete bestuurlijke belangstelling voor het onderwerp en daadwerkelijk opgespoorde fraude. Wel verwacht zestig procent van de geïnterviewden dat de invoering van de Wet werk en bijstand tot wijzigingen zal leiden. Zij ervaren of verwachten een grotere druk vanuit de gemeenteraad om kosten/batenanalyses te maken bij de opsporing van zwarte fraude. Ruim veertig procent van deze gemeenten geeft aan dat er meer nadruk zal komen te liggen op de formulering van een eigen maatregelenbeleid en dat de methodiek 'hoogwaardig handhaven' toegepast gaat worden. Ook ruim veertig procent geeft aan methodes van risicoanalyse te (gaan) hanteren.

Als voornaamste knelpunten bij de bestrijding van zwarte fraude noemen de gemeenten dat opsporing een tijdrovende bezigheid is en dat vervolgens de bewijslast moeilijk rond te krijgen is. Bij de bestrijding van vermogensfraude ervaren sommige gemeenten een gebrek aan medewerking van banken. Zelf zien gemeenten als oplossing van deze knelpunten een hogere prioriteit voor preventie en vergroting van de pakkans voor fraudeurs.

2.3 Conclusie van de inspectie

IWI constateert in haar onderzoek dat iets meer dan eenderde van de gemeenten in Nederland specifiek beleid heeft geformuleerd op het gebied van zwarte fraude. Als er beleid is, blijkt dit ook te worden uitgevoerd. Verder concludeert IWI dat het beleid vrijwel geheel in lijn is met het SZW-beleid. Hoewel de inspectie op grond van dit onderzoek geen uitspraak kan doen over de toereikendheid van het gemeentelijk fraudebeleid, geeft het onderzoek geen aanleiding om te twijfelen aan een juiste uitvoering van het gemeentelijk beleid.

Kijkend naar de resultaten van de bestrijding van zwarte fraude, concludeert de inspectie dat gericht beleid loont. Gemeenten met specifiek beleid scoren duidelijk beter dan gemeenten die dat niet hebben. Ook wordt meer fraude opgespoord als gemeenten gebruik maken van de integrale fraudebestrijdingsmethodiek 'hoogwaardig handhaven' en risicoanalyses toepassen.

Het opgespoorde fraudepercentage (uitgedrukt in het gemiddeld aantal uitkeringen) is met 1,42 procent laag te noemen. Aangezien de werkelijk gepleegde fraude wordt geschat op 15 procent, betekent dit dat 90 procent van de zwarte fraude niet wordt opgespoord. De pakkans voor fraudeurs in de grootste gemeenten is zeven maal zo klein als bij de middelgrote gemeenten, vooropgesteld dat het percentage werkelijk gepleegde fraude bij de grootste gemeenten niet groter is dan bij de voorgaande klasse, anders is het verschil in pakkans nog groter. Gemeenten erkennen het bestaan van zwarte fraude, maar de aanpak ervan kost veel meer capaciteit dan de opsporing van witte fraude.

3 Grensoverschrijdende fraude

Grensoverschrijdende fraude met bijstandsuitkeringen heeft in 2003 en het afgelopen jaar verschillende keren de aandacht getrokken. Zo zijn de taken van het Bureau Buitenland Den Bosch overgegaan naar het Internationaal Bureau Fraude-informatie van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), zijn met enkele landen internationale handhavingsverdragen gesloten en heeft het Ministerie van SZW in 2003 een grote conferentie georganiseerd over dit onderwerp. Dit was voor de inspectie aanleiding om bij gemeenten te inventariseren om hoeveel fraudegevallen het gaat en of er beleid is met betrekking tot grensoverschrijdende fraude.

3.1 Onderzoeksresultaten

Aan de onderzochte gemeenten is gevraagd hoeveel grensoverschrijdende fraudegevallen zijn opgespoord in de jaren 2000 tot en met 2002. Slechts tien procent van de gemeenten (geen grensgemeenten) kon hierop antwoord geven. Het gaat bij deze gemeenten om slechts enkele fraudegevallen per jaar (in totaal ongeveer vijftien). Naar verwachting ligt de opgespoorde grensoverschrijdende fraude hoger, de gemeenten houden hiervan echter geen aparte registratie bij.

De inspectie tekent hierbij aan dat later in 2004 bij het ministerie beschikbaar gekomen cijfers tot en met 2003 een hoger aantal onderzoekszaken van dit type fraude laten zien. Het gaat hier om een kleine vijfhonderd zaken waarmee een bedrag van ongeveer twee miljoen euro is gemoeid. Gedurende het onderzoek hebben de betreffende gemeenten, voorzover in de steekproef betrokken, hierover geen mededeling gedaan.

Slechts enkele gemeenten zijn in staat een schatting te geven van de werkelijke grensoverschrijdende fraude. Over de totale omvang van deze vorm van fraude en de meest voorkomende vormen ervan valt dan ook geen betrouwbare uitspraak te doen.

Het bronnenonderzoek van de inspectie wijst uit dat slechts tien procent van de onderzochte gemeenten beschikt over beleid op het terrein van grensoverschrijdende fraude, voor een deel gemeenten die ook gevallen hebben opgespoord. De gemeenten die beleid hebben geformuleerd, geven aan dit ook uit te voeren.

Als knelpunt noemen de onderzochte gemeenten dat het een tijdrovende en kostbare bezigheid is om grensoverschrijdende fraude op te sporen. Vaak is kennis nodig van het juridische systeem in het land waar geld moet worden teruggevorderd. Ook medewerking van instanties in het buitenland en beperkingen in de internationale strafvorderingswetgeving worden als knelpunten genoemd. Daarnaast vormt fraude met identiteitsdocumenten een probleem. Gevraagd naar oplossingen voor deze knelpunten noemen gemeenten het zoeken van nauwere samenwerking met andere instanties zoals het Internationaal Bureau Fraude-informatie.

3.2 Conclusie van de inspectie

Slechts een zeer beperkt aantal gemeenten heeft specifiek beleid opgesteld voor de aanpak van grensoverschrijdende fraude. Deze vorm van fraude wordt dan ook nauwelijks opgespoord en gegevens hierover worden zelden vastgelegd. Van de werkelijke gepleegde grensoverschrijdende fraude kunnen gemeenten geen inschatting geven. Samenwerking met instanties in binnen- en buitenland en de hoge kosten die moeten worden gemaakt, blijken volgens gemeenten knelpunten op te leveren bij de bestrijding van grensoverschrijdende fraude.

4 Oordeel IWI

De inspectie stelt vast dat gemeenten die beschikken over gericht beleid om zwarte fraude op te sporen en dit uitvoeren, succesvoller zijn in de bestrijding van deze fraudevorm. Het is lonend voor gemeenten, waar een dergelijk beleid nog niet aanwezig is, dit met kracht ter hand te nemen. Een dergelijk beleid blijkt zich namelijk uit te betalen in een hogere fraudeopsporing, maar is ook 'lonend' in termen van een betere rechtmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering. Intensivering vergt vanzelfsprekend inzet van middelen. Daarbij is het zo dat tegenover de (extra) kosten veel onterechte volledige en/of gedeeltelijke uitkeringen worden stopgezet. Verder gaat er van gericht beleid een preventieve werking uit. Tweederde van de gemeenten kan op deze manier een beter handhavingsresultaat bereiken. De inspectie ontvangt overigens signalen, onder andere van de VNG, dat veel gemeenten na invoering van de WWB inderdaad meer inzetten op gerichte maatregelen als huisbezoek, risicoanalyse en op de methodiek van 'hoogwaardige handhaven' gelet op het grote aantal subsidieaanvragen voor implementatieondersteuning van dit instrumentarium.

Het nagenoeg ontbreken van gegevens over en beleid gericht op de bestrijding van grensoverschrijdende fraude beoordeelt IWI als zorgwekkend. Het is een onderwerp dat volgens de inspectie gerichte bestuurlijke aandacht verdient. IWI acht het noodzakelijk dat gemeenten meer afstemming zoeken met het Internationaal Bureau Fraude-informatie van UWV, waar relevante expertise voor de aanpak van grensoverschrijdende fraude is geconcentreerd. Dit vergroot de kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering, verbetert de afstemming, zorgt voor optimalisering van de inspanningen en voorkomt onjuiste toepassing van procedures.

Het bestaande grote handhavingsgat (onontdekte zwarte en grensoverschrijdende fraude met bijstandsuitkeringen) levert ernstige risico's op voor de rechtmatigheid en doeltreffendheid van de uitkeringsverstrekking. Daarom is een actieve bestrijding van deze vormen van bijstandsfraude noodzakelijk. Een verondersteld handhavingsgat zwarte fraude van negentig procent geeft aan dat er nog veel te winnen is voor gemeenten, ook in financiële zin. Wanneer de gemeenten in hun beleid en uitvoering systematisch de inzet bevorderen van beschikbare methoden en instrumenten als 'hoogwaardig handhaven' en risicoanalyse, is de kans op concrete optimalisering van frauderesultaten groot.

De hoge score wat betreft de belangstelling vanuit de gemeentebesturen voor de resultaten van de bestrijding van zwarte fraude vindt IWI positief. Blijvende aandacht van bestuur en uitvoering voor gerichte bestrijding van deze fraudevormen is zeer gewenst, zeker in het licht van de WWB. De WWB laat de gemeenten een grote mate van beleidsinvulling, met name ook op het brede terrein van handhaving en fraudebestrijding. Daarmee kunnen gemeenten de resultaten voor een groot deel zelf beïnvloeden.

5 Reactie Vereniging van Nederlandse Gemeenten

De inspectie legt al haar conceptrapportages voor een bestuurlijke reactie voor aan de betrokken uitvoeringsinstanties en neemt de kern van deze reactie op in het rapport. Als het onderzoek bij gemeenten betreft, legt de inspectie het conceptrapport voor aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Dat is ook gebeurd bij dit rapport. Hierna volgt de reactie van de VNG en het commentaar van IWI hierop. De volledige brief van de VNG is opgenomen in de bijlage.

Reactie VNG

De VNG vindt de actuele informatiewaarde door het gebruik van fraudegegevens van 2001 en 2002 gering temeer gemeenten sinds de invoering van de WWB per 1 januari 2004 beleidsmatig en financieel meer verantwoordelijkheden hebben op het gebied van fraudebestrijding. De VNG wijst op de positieve gevolgen van de toepassing van de methodiek 'hoogwaardig handhaven' waarbij controle op maat dan wel risicoanalyse een onderdeel vormt. Veel gemeenten zijn inmiddels bezig met gerichte huisbezoeken en fraudepreventie, onder andere 'aan de poort'. Ook leveren gemeenten belangrijke bijdragen in de multidisciplinaire interventieteams, waarbij met onder andere het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen en de Arbeidsinspectie wordt gewerkt aan de aanpak van zwarte fraude zoals zwart werk/ illegale arbeid. De VNG is verheugd dat de inspectie in conclusie en oordeel aansluit bij de positieve ontwikkelingen, ook in methodische zin, die nu gaande zijn bij gemeenten. De VNG spreekt de hoop uit dat de door de gemeenten genoemde knelpunten bij de bestrijding van deze fraudevormen adequaat worden opgepakt zodat de juiste uitvoering van gemeentelijk beleid kan plaatsvinden.

Reactie inspectie

Ten aanzien van de bezwaren tegen het gebruik van gegevens uit 2001 en 2002 merkt de inspectie het volgende op. Op het moment van onderzoek waren er geen actuelere officiële gemeentelijke statistische gegevens uit openbare bronnen beschikbaar. De inspectie heeft de betreffende gegevens aan de gemeenten in het onderzoek voorgelegd, die zich hierin voor een groot deel konden herkennen. Overigens is het geraadpleegde 'Randomized Response-onderzoek' als een van de belangrijke bronnen wel in 2003 geactualiseerd.

Wat de kanttekeningen van de VNG betreft over het intensievere gebruik rond en na de invoering van de WWB van methodieken als onder andere 'hoogwaardig handhaven' en andere instrumenten merkt de inspectie op dat zij in haar oordeel aansluit op dergelijke signalen van een intensievere inzet van gemeenten op fraudebestrijding als goede mogelijkheden voor de aanpak van zwarte en grensoverschrijdende fraude.

Echter, ten tijde van haar onderzoek rond de invoering van de WWB heeft de inspectie dergelijke ontwikkelingen niet door gemeenten concreet gemaakt zien worden op deze fraudeterreinen. Wél spraken gemeenten de verwachting uit dat zij meer van instrumenten als 'hoogwaardig handhaven' en risicoanalyse gebruik zouden gaan maken.

Lijst van afkortingen

IWI	Inspectie Werk en Inkomen
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
WWB	Wet werk en bijstand

Bijlage

Reactie Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Inspectie Werk en Inkomen
t.a.v. de heer A.J. Duymaer van Twist
Postbus 11563
2502 AN DEN HAAG

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8285	2004/3726	
onderwerp	ons kenmerk	Datum
reactie op IWI-conceptrapport	SEZ/2004003192	19 oktober 2004

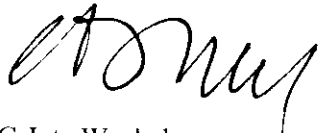
Geachte heer Duymaer van Twist,

Hartelijk dank dat wij in de gelegenheid zijn gesteld een reactie te geven op het rapport *Zwarte en grensoverschrijdende fraude met bijstand*. Wij hebben per brief van 11 augustus 2004 gereageerd op de nota van bevindingen. Onze reactie heeft helaas niet geleid tot aanpassingen in uw rapport.

Wij handhaven onze geuite bezwaren op de nota van bevindingen. In uw rapport wordt uitgegaan van fraudegegevens van 2001 en 2002. Gemeenten hebben met de invoering van de Wet werk en bijstand (WWB) per 1 januari 2004 beleidsmatig en financieel meer verantwoordelijkheden gekregen. Zo ook op het gebied van handhaving en fraudebestrijding. Wij richten onze blik dan ook voorwaarts en wijzen u nogmaals op de positieve gevolgen van hoogwaardig handhaven waarbij controle op maat dan wel risicoanalyse een onderdeel vormt. Veel gemeenten zijn bezig met gerichte huisbezoeken en fraudepreventie, onder andere aan de poort. Daarnaast leveren gemeenten een belangrijke bijdrage in de multidisciplinaire interventieteams, waarbij samen met onder andere het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de Arbeidsinspectie (AI) wordt gewerkt aan de aanpak van zwarte fraude, zoals zwart werk/illegale arbeid. Wij zijn verheugd te constateren dat ook uw conclusie en oordeel aansluiten bij de positieve ontwikkelingen, ook in methodische zin, die nu bij gemeenten spelen.

Ten slotte hopen wij dat de door gemeenten genoemde knelpunten bij de bestrijding van zwarte fraude, vermogensfraude en grensoverschrijdende bijstandsfraude adequaat worden opgepakt zodat de juiste uitvoering van gemeentelijk beleid kan plaatsvinden.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'G.J. te Wechel', written in a cursive style.

drs. G.J. te Wechel,
waarnemend directeur Sociale Zaken, Educatie en Zorg

Publicaties van de Inspectie Werk en Inkomen

2004

- R04/16 Zwarte en grensoverschrijdende fraude met bijstandsuitkeringen
Een verkennend onderzoek naar gemeentelijk beleid gericht op bestrijding van
zwarte en grensoverschrijdende fraude
- R04/15 Ontwikkeling sectorloket
- R04/14 Samenvatting rapportages verscherpt toezicht 2001-2003
De uitvoering van de Algemene bijstandswet in Almelo, Amsterdam, Den Helder,
Haarlem en Rotterdam
- Toezicht op certificatie- en keuringsinstellingen 2005 - 2008
- R04/13 In goed vertrouwen
Onrechtmatige gegevensverstrekking aan een handelsinformatiebureau
- R04/12 Aan de slag met de Wet verbetering poortwachter
De invoering van de Wet verbetering poortwachter door het Uitvoeringsinstituut
Werknemersverzekeringen
- R04/11 UWV en Walvis
Tweede rapportage
- R04/10 De praktijk ná het aanbesteden
De feitelijke inkoop van afzonderlijke reïntegratietrajecten door UWV in de
contractperiode 2002-2003
- Jaarplan 2005
- Jaarverslag 2003
- R04/09 Gelijke gevallen, gelijke behandeling?
Uitvoering van de ontslagtaak door CWI
- R04/08 Dienstverlening door het Inlichtingenbureau
- R04/07 Samenloopsignalen van het Inlichtingenbureau
Een onderzoek naar het gebruik van samenloopsignalen door gemeenten in 2003
- R04/06 ICT en de keten van werk en inkomen
- R04/05 De manager de baas?
Een onderzoek naar WAO-managers en hun integrale verantwoordelijkheid voor
het werk van verzekeringsartsen
- R04/04 Inzet reïntegratie-instrumenten en -voorzieningen door UWV
- R04/03 Herbeoordeeld?
Uitvoering van de wettelijke WAO-herbeoordelingen
- R04/02 Verbetering opzet financieel beheer CWI
- R04/01 Gemeente Assen en de bijzondere bijstand
Onderzoek naar bijzondere bijstandsverlening bij verblijf in het buitenland

2003

- R03/21 Werken met behoud van een Abw-uitkering in Amsterdam
Quick scan
- R03/20 UWV en Walvis
Eerste rapportage
- Aanpassing Jaarplan IWI 2004 i.v.m. het gewijzigd toezicht op gemeenten
- R03/19 De uitvoering van de Algemene bijstandswet in Den Helder
Eerste rapportage verscherpt toezicht
- R03/18 Vreemdelingen en arbeid
Het vergunningenbeleid van CWI
- R03/17 Certificatie- en keuringsinstellingen op het gebied van arbeidsomstandigheden
in 2002
- R03/16 Elfde tot en met dertiende voortgangsrapportage inzake de realisatie bestuurlijke
afspraken met Amsterdam

- R03/15 Afspraken Centra voor Werk en Inkomen met de gemeenten Hoorn en Zaanstad
- R03/14 De inschakeling van een private partij bij de uitvoering van de Algemene bijstandswet door de gemeente Maarssen
Eindrapportage
- Jaarplan 2004
- R03/13 Indicatiestelling sociale werkvoorziening
Een onderzoek naar de kwaliteit van het indicatiestellingproces
- R03/12 Afhandeling openstaande posten Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Eindrapport
- R03/11 Gemeentelijke eindejaarsuitkeringen aan minima in 2002
- R03/10 Gemeentelijk beleid en handhaving van de bijstandswetgeving bij woonwagengedwoners
- Loenen en de intake van bijstandsaanvragen
- R03/09 Facetten van handhaving van de Algemene bijstandswet
Monitor van bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik door gemeenten 2001
- R03/08 De decentrale aansturing van de Sociale Verzekeringsbank
- R03/07 Debiteurenbeheer collecterend proces Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
- Jaarverslag 2002
- R03/06 De uitvoering van de Algemene bijstandswet in Amsterdam
Stand van zaken eerste kwartaal 2003
- R03/05 De uitvoering van onderzoeken in het kader van de Algemene bijstandswet door de gemeente Rotterdam in 2002
- Toetsingskader instellingen persoonscertificatie in het kader van de Arbeidsomstandighedenwet en enkele andere wetten
- R03/04 De uitvoering van de Algemene bijstandswet door gemeenten in 2001
Quick scan
- R03/03 Opzet financieel beheer Centrale organisatie werk en inkomen
Review van het KPMG-rapport 'Risicoanalyse financieel beheer CWI'
- R03/02 Onderzoek toepassing Werkloosheidswet bij SHB Havenpool Rotterdam BV
- R03/01 De ketens van werk en inkomen
Een verkennend onderzoek naar de keten van werk en inkomen vanuit cliëntperspectief

U kunt deze publicaties opvragen bij:

Afdeling Communicatie
communicatie@iwiweb.nl
www.iwiweb.nl
 Prinses Beatrixlaan 82
 2595 AL Den Haag

Postbus 11563
 2502 AN Den Haag
 Telefoon (070) 304 44 44
 Fax (070) 304 44 45